

KONKURENCES TIESĪBU ZIŅAS

Cienījamie lasītāji!

Šajā zvērinātu advokātu biroja RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS sagatavotajā konkurences tiesību jaunumu apskatā atradīsiet ziņas par, mūsdiā, nozīmīgākajām nozares aktualitātēm.

Labprāt atbildēsim uz konkrētiem jautājumiem vai analizēsim kādu Jums aktuālu tēmu.

Šiem un citiem mūsu biroja jaunumiem ātrāk un ērtāk ir iespējams sekot arī Raidla Lejiņš & Norcous Latvijas biroja Twitter kontā [@RLN_Latvia](#).

Ar cieņu -

Dace Silava-Tomsone
Vadošā partnere,
zvērināta advokāte

Uģis Zeltiņš
Zvērināts advokāts

Šajā numurā:

Tiesu prakse

- Senāts vērtē dominējošā stāvokļa mazumtirdzniecībā noteikumu piemērošanu
- Vispārējā tiesa daļēji atceļ EK lēmumus par kolektīvā pārvaldījuma organizāciju pārkāpumiem
- Mērķis novērst konkurenta nelikumīgu darbību neattiecinot konkurences tiesību pārkāpumu
- Ģenerāladvokātes viedoklis par pajaušanos uz advokāta atzinumu, iestādes lēmumu vai tiesas spriedumu

Biroja jaunumi

- Konkurences padome izbeidz izpēti lietā pret degvielas mazumtirgotājiem
- Chambers Europe 2013 nosauc Raidla Lejiņš & Norcous konkurences tiesību praksi starp vadošajām Latvijā
- Biroja partnere piedalās Konkurences padomes rīkotajā sanāksmē par plānotajiem Konkurences likuma grozījumiem

Tiesu prakse

Senāts vērtē dominējošā stāvokļa mazumtirdzniecībā noteikumu piemērošanu

Kā ziņojām [2012. gada jūlija konkurences tiesību jaunumu apskatā](#), ar pirmo spriedumu par dominējošo stāvokli mazumtirdzniecībā (DSM) Administratīvā apgabaltiesa tika atcēlusi SIA "RIMI Latvia" uzlikto naudas sodu, jo Konkurences padome nebija vērtējusi, vai tās kritizētā prakse kaitē patērētājiem.

Šī gada aprīlī Senāta Administratīvo lietu departaments rakstveida procesā taisīja spriedumu, ar kuru atcelts Administratīvās apgabaltiesas spriedums un lieta atgriezta apgabaltiesā izskatīšanai no jauna.

Senāta spriedumā apgabaltiesa, pirmkārt, kritizēta par nepietiekamu un tādejādi Administratīvā procesa likumam neatbilstošu analīzi: norādīts, ka spriedumā nav analizēts RIMI arguments, ka tā vispār neatrodas DSM. Kritizēta arī tiesas veiktā piegādātāja atkarības analīze, kas esot pamatota ar tikai formāliem apstākļiem, kam nav saistības ar faktisko ekonomisko darbību (piegādātāja statūtu noteikumi), un apstākļiem, kas iestājušies pēc pārsūdzētā administratīvā akta pieņemšanas.

Otrkārt, vērtējot apgabaltiesas analīzi pēc būtības, Senāts norādījis, ka argumentam, ka cena ar atlaidi pēc būtības ir tikai cits veids, kā tiek izteikta cena, nav loģiskas sasaistes ar apstākli, ka šāda "cena" tiek piemērota retrospektīvi.

Interesanti ir Senāta secinājumi par DSM regulējuma mērķi un RIMI uzliktajiem tiesiskajiem pienākumiem. Attiecīgo Konkurences likuma normu mērķis esot aizsargāt piegādātājus no DSM esoša tirgus dalībnieka jaunprātīgas rīcības. Šāds secinājums izrietot no likuma anotācijas, kas piemin nepieciešamību sekmēt godīgu konkurenci, efektīvāk pasargājot uzņēmumus (ražotājus) no netaisnīgiem darījumu noteikumiem. Sabiedrības intereses tiekot aizsargātas pastarpināti: nodrošinot ražotāju un preču daudzveidību un „tādejādi tautsaimniecības spēku un attīstību”. Konkurences padomei neesot pienākuma pētīt un pierādīt kaitējumu patērētājiem.

Senāts apstiprinājis bažas, kuras mazumtirgotāji pauda jau DSM regulējuma apspriešanas laikā – DSM normās ietvertā atsauce uz konkurences kavēšanu, ierobežošanu vai deformēšanu faktiski nenes nekādu jēdzienisko saturu, un DSM noteikumi ir paredzēti tikai un vienīgi ražotāju aizsardzībai. Diemžēl spriedumā Senāts nedz skaidro vismaz izbrīna vērtu apgalvojumu, ka ierobežojumi iepirkuma cenu politikas jomā veicinās "tautsaimniecības spēku un attīstību", nedz analizē, kādēļ apgabaltiesas secinājums "zemākas iepirkuma cenas – zemākas cenas patērētājiem" nav ievērojams vērts.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Vispārējā tiesa daļēji atceļ EK lēmumus par kolektīvā pārvaldījuma organizāciju pārkāpumiem

[curia.europa.eu](#) [ENG]

ES Vispārējā tiesa 2013. gada 12. aprīlī taisījusi spriedumus lietās, kuras ierosinājusi Starptautiskā Autoru un komponistu biedrību konfederācija

(International Confederation of Societies of Authors and Composers, CISAC) un 21 tās biedrs – nacionālās kolektīvā pārvaldījuma organizācijas, pārsūdzot Eiropas Komisijas 2008. gada lēmumu, ar kuru puses tika atzītas par vainīgām aizliegtas vienošanās slēgšanā. Viena no organizācijām, kas panākusi pozitīvu ES Vispārējās tiesas lēmumu, ir Latvijas autoru biedrība "Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju aģentūra / Latvijas Autoru apvienība" (AKKA/LAA).

CISAC bija izstrādājis tipveida līgumu, ko tās biedri varēja noslēgt savstarpējai pārstāvībai. Pamatojoties uz šādiem līgumiem, katra kolektīvā pārvaldījuma organizācija piešķīra citām organizācijām tiesības administrēt tās portfelī esošo muzikālo darbu publisko atskaņojumu citu organizāciju darbības teritorijās. Tādējādi katra kolektīvā pārvaldījuma organizācija var piedāvāt pilna pasaules mūzikas klāsta komerciālās atskaņošanas tiesības tās darbības teritorijā.

Komisija uzskatīja, ka nelikumīgi ir līgumu noteikumi, kuri ierobežoja autoru tiesības izvēlēties, par kuras organizācijas biedru kļūt, kā arī noteikumi, kas garantēja nacionālajām organizācijām ekskluzivitāti to darbības teritorijās. Bez tam Komisija uzskatīja, ka pastāvēja pret konkurenci vērstas saskaņotas darbības, kas ierobežo kolektīvā pārvaldījuma organizāciju tiesības piedāvāt pakalpojumus autoriem un komerciālajiem lietotājiem ārpus organizāciju nacionālajām teritorijām. Komisija nenoteica sodus, bet uzdeva CISAC un dalīborganizācijām izbeigt praksi, kas bija atzīta par nelikumīgu.

CISAC un vairums tās dalīborganizāciju pārsūdzēja Komisijas lēmumu. Tiesa lēmumu atstāja negrozītu attiecībā uz secinājumu, ka dalības un ekskluzivitātes noteikumi pārkāpj vienošanās aizliegumu.

Taču Vispārējā tiesa noraidīja Komisijas secinājumus, ka puses veica saskaņotas darbības, ierobežojot kolektīvā pārvaldījuma organizāciju tiesības piedāvāt pakalpojumus autoriem un komerciālajiem lietotājiem ārpus organizāciju nacionālajām teritorijām. Tiesa uzskatīja, ka Komisija nav sniegusi pietiekamus pierādījumus attiecībā uz pilnvarojumu, ko organizācijas sniedza viena otrai, teritoriālo tvērumu. Tiesa arī uzskatīja, ka Komisija nav sniegusi pietiekamus pierādījumus, lai noraidītu argumentu, ka kolektīvā pārvaldījuma organizāciju paralēlo rīcību attaisno nepieciešamība efektīvi cīnīties pret darbu neatļautu izmantošanu.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Mērķis novērst konkurenta nelikumīgu darbību neattaisno konkurences tiesību pārkāpumu

curia.europa.eu [ENG]

ES Tiesa (EST) pasludinājusi prejudiciālo nolēmumu lietā, kurā Slovērijas tiesai jālemj par triju Slovērijas banku darbības atbilstību konkurences normām. Slovērijas konkurences iestāde ir lēmusi, ka bankas izdarījušas pārkāpumu, vienojoties par kolektīvu boikotu pret Čehijas uzņēmumu Akcenta CZ a.s., kas konkurēja ar bankām bezskaidras naudas maksājumu jomā. Bankas vienojās slēgt Akcenta CZ tekošos kontus un turpmāk neatvērt jaunus. Slovērijas konkurences iestāde sodīja bankas, uzliekot katrai no tām vairāk nekā 3 miljonus EUR lielu naudas sodu. Tikmēr Akcenta CZ par darbību bez licences bija sodījusi Slovērijas centrālā banka.

EST prejudiciālajā nolēmumā atzina, ka banku darbības izvērtējumā nav nozīmes tam, ka Čehijas uzņēmums Slovērijā darbojās nelikumīgi. Tiesību priekšrakstu ievērošana ir jānodrošina valsts iestādēm, nevis privātiem uzņēmumiem.

EST atgādināja, ka nav nozīmes arī tam, ka kāds no iesaistītajiem darbiniekiem nav bijis formāli pilnvarots. Saskaņā ar stabilu praksi pārkāpuma konstatēšanai nav nepieciešamas uzņēmuma vadītāju aktīvas darbības vai informētība par to. Ja darbiniekam ir tiesības rīkoties tādā veidā, kas saista uzņēmumu, uzskatāms, ka darbinieka rīcības rezultātā uzņēmums ir pārkāpis konkurences tiesības, ja vien uzņēmums neveic aktīvas darbības, lai no šādas rīcības norobežotos.

Visbeidzot, EST norādīja, ka banku rīcības attaisnojāmība ir maz ticama, jo vienošanās mērķis – nelikumīgu darbību izbeigšana – varēja tikt sasniegts ar konkurenci mazāk ierobežojošiem līdzekļiem: tā vietā, lai rīkotos pašas, bankas varēja sūdzēties uzraugošajai iestādei.

EST sprieduma pamatojums formulēts ļoti plašā veidā. Tomēr var jautāt – un pagaidām tikai minēt – vai Slovērijas tiesai sniegto atbildi ietekmējis fakts, ka Akcenta CZ formāli nelikumīgā uzņēmējdarbība patiesu kaitējumu vai vērā ņemamu risku neradīja.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Ģenerālvokātes viedoklis par paļaušanos uz advokāta atzinumu, iestādes lēmumu vai tiesas spriedumu

curia.europa.eu

(C 681/11, *Schenker und Co AG u.c.*)

Ģenerālvokāte Kokote sniegusi atzinumu lietā, kurā Austrijas karteļu apelācijas tiesa lūdz EST prejudiciālo nolēmumu par to, vai uzņēmumam var tikt uzlikts sods par vienošanās aizlieguma pārkāpumu, ja uzņēmums to izdarījis labā ticībā, paļaudamies uz pieredzējuša konkurences tiesību advokāta atzinumu vai nacionālās konkurences iestādes vai tiesas lēmumu vai spriedumu.

Atsaucoties uz konkurences tiesību kriminālo raksturu un pamattiesību principiem, Ģenerālvokāte EST aicina sniegt noraidošu atbildi. Viņas ieskatā sods var tikt uzlikts tikai tad, ja konstatējama vaina – uzņēmums pārkāpumu izdarījis ar nodomu vai aiz neuzmanības. Vaina nav konstatējama, ja uzņēmums veicis visus iespējamus un saprātīgos pasākumus, lai izvairītos no pārkāpuma.

Ģenerālvokāte formulējusi priekšnoteikumus, kas jāievēro, lai varētu uzskatīt, ka uzņēmums labā ticībā paļāvies uz advokāta atzinumu, iestādes lēmumu vai tiesas spriedumu.

Attiecībā uz kvalificēta advokāta atzinumu Ģenerālvokāte norāda, ka kopš 2004. gada 1. maija vairs nepastāv iespēja no Eiropas Komisijas saņemt individuālu vienošanās atbrīvojumu no aizlieguma, tas ir, apstiprinājumu par vienošanās likumību. Uzņēmumiem jāveic pašnovērtējums. Pie šādiem apstākļiem uzskatāms, ka advokāta atzinumam ir būtiska nozīme. Advokāta atzinums nav *carte blanche*, tomēr ir ņemams vērā, nosakot, vai uzņēmums pieļāvis atvainojamu maldību, ja:

- uzņēmums labā ticībā paļāvies uz advokāta atzinumu;
- atzinumu sniedzis neatkarīgs advokāts, kas nestrādā uzņēmumā;
- atzinumu sniedz specializēts konkurences tiesību jurists, kas regulāri praktizē šajā jomā;
- advokāta rīcībā ir pilnīga informācija;
- padoms satur detalizētu EK prakses un EST judikatūras analīzi un skaidro konkrēto jautājumu;

- atzinums nav acīmredzami nepareizs – uzņēmumam jāveic atzinuma analīze, kas ir atbilstoša tā lielumam un pieredzei konkurences tiesību jautājumos.

Ja atzinumā secināts, ka situācija ir neskaidra – uzņēmums pats uzņemas risku, turpinot iecerētās darbības.

Ģenerālvokāte norāda, ka, lai uzņēmums varētu pajauties uz nacionālās konkurences iestādes vai tiesas secinājumiem par to, vai pieļauts ES konkurences tiesību pārkāpums:

- iestādei vai tiesai jābūt kompetentai lemt par ES tiesību piemērošanu;
- uzņēmumam jāsniedz iestādei vai tiesai pilnīga un patiesa informācija;
- procesa gaitā iestādei vai tiesai jāanalizē konkrētais jautājums, jautājums nedrīkst tikt skarts tikai netieši;
- secinājumi nedrīkst būt acīmredzami nepareizi – uzņēmumam jāatpazīst acīmredzami kļūdaini secinājumi, piemēram, attiecībā uz nepārprotamo ierobežojumu (hardcore restraints) nelikumību;
- uzņēmumam jārīkojas labā ticībā – piemēram, zinot par pretēju EK viedokli vai EST praksi, uzņēmums nevar pajauties uz kļūdainu nacionālās iestādes vai tiesas secinājumu.

Ģenerālvokāte norāda, ka nacionālajām iestādēm ir tiesības nenoteikt sodu gadījumos, kad uzņēmumi pieļāvuši atvainojamu maldību, vienlaikus tomēr pieņemot lēmumu ar kuru tiek konstatēts pārkāpums, lai atturētu uzņēmumu no turpmākiem pārkāpumiem, sniegtu norādes citiem uzņēmumiem un dotu pamatu zaudējumu prasībām.

Šobrīd jāgaida EST spriedums, lai uzzinātu, vai tā atbilstīs Ģenerālvokātes viedokli. Ja tā notiks, Latvijas tiesām un Konkurences padomei nāksies vēltīt krietni vairāk uzmanības prakses konsekvencei. EST seko ģenerālvokātu ieteikumam aptuveni četros gadījumos no pieciem.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Biroja jaunumi

Konkurences padome izbeidz izpēti lietā pret degvielas mazumtirgotājiem

Konkurences padome pieņēmusi lēmumu izbeigt izpēti lietā, kas tika uzsākta 2011. gada martā pret SIA "Neste Latvija", SIA "Latvija Statoi" un SIA "LUKoil Baltija R". Lieta tika ierosināta pēc ilgstošas degvielas mazumtirdzniecības tirgus uzraudzības, kuru Konkurences padome veica no 2010. gada februāra, un izmeklēšanas mērķis bija pētīt degvielas mazumtirgotāju cenu noteikšanas praksi. Konkurences padome veica degvielas izmaksu, cenu veidošanas principu un izmaiņu ekonometrisko analīzi, kā arī kibertehnisko analīzi datiem, kas no uzņēmumiem tika iegūti pēc tiesas sankcijas, nepaziņotas inspekcijas laikā. Pēc divus gadus ilgās un detalizētas degvielas mazumtirdzniecības tirgus dalībnieku uzvedības izpētes, Konkurences padome neatklāja nekādus Konkurences likuma pārkāpumus. Padome konstatēja, ka cenas veido tirgus spēku – pieprasījuma un piedāvājuma – samērs.

Raidla Lejiņš & Norcoux konsultēja SIA "Neste Latvija" lietas izpētes laikā, kā arī pārstāvēja SIA "Neste Latvija" Konkurences padomē.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Biroja jaunumi

Chambers Europe 2013 nosauc Raidla Lejiņš & Norcoux konkurences tiesību praksi starp vadošajām Latvijā

2013. gada 26. aprīlī Chambers, viena no pasaulē vadošajām un prestižākajām juridisko pakalpojumu sniedzēju izpētes aģentūrām, publicējusi 2013. gada Eiropas advokātu biroju vērtējumus dažādās prakses jomās.

Chambers Europe 2013. gada izdevumā minēti 11 labākie Latvijas advokātu biroji, kas strādā konkurences tiesību jomā. Tie sarindoti trīs kategorijās. Mūsu biroja konkurences tiesību prakse novērtēta kā 1., augstākās kategorijas (Band 1) prakses grupa. Prakses grupas vadītāja Dace Silava-Tomsone nosaukta starp vadošajiem jomas speciālistiem.

Chambers Europe 2013 citē kādu biroja klientu: "*Esmu patiesi apmierināts ar darbu, ko birojs mums veic, kvalitāti. Mēs saņemam izcilus rezultātus pat bezcerīgās lietās, kad liekas, ka izredžu ir maz.*"

Birojs lepojas ar jau ilggadēju atrašanos Chambers Europe un citu vadošo juridisko pakalpojumu izpētes aģentūru vērtējuma augstākajās pozīcijās.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Biroja partnere piedalās Konkurences padomes rīkotajā sanāksmē par plānotajiem Konkurences likuma grozījumiem

2013. gada 15. martā Konkurences padome organizēja tikšanos ar konkurences tiesībās specializējušos advokātu biroju pārstāvjiem, lai uzklautu un pārrunātu biroju iepriekš sniegtos viedokļus par Konkurences padomes izstrādātajiem priekšlikumiem grozījumiem Konkurences likumā.

Sanāksmē piedalījās piecu advokātu biroju pārstāvji. Mūsu biroja partnere Dace Silava-Tomsone puda viedokli par atbildības par konkurences tiesību pārkāpumiem pārejas regulējumu. Konkurences padome nereti sastopas ar grūtībām naudas sodu iekasēšanā, negodprātīgiem uzņēmumiem pārvedot uzņēmumu aktīvus uz citām juridiskajām personām un atstājot sodīto uzņēmumu vietā tikai tukšas čaulas. Šāda situācija, savukārt, apdraud godprātīgus uzņēmumus. Normas, kas noteiktu pienākumu maksāt naudas sodu nekavējoties pēc Konkurences padomes lēmuma pieņemšanas, nebūtu nedz taisnīgāks, nedz efektīvāks līdzeklis lēmumu izpildāmības nodrošināšanai.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

- Ja Jums ir kolēģi, kuri arī vēlas saņemt mūsu ziņu jaunumus, atbildiet uz šo e-pastu, priekšmeta ailē pēc nosaukuma "Konkurences tiesību ziņas" ierakstot vārdu "**KOLĒĢIS**", kā arī norādot viņa/viņas kontaktinformāciju (vārdu un e-pasta adresi).
- Ja turpmāk nevēlaties saņemt mūsu ziņu jaunumus, atbildiet uz šo e-pastu, priekšmeta ailē pēc nosaukuma "Konkurences tiesību ziņas" ierakstot

"ATTEIKTIES".

ZAB RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS

K. Valdemāra iela 20, Rīga, LV 1010

Tel: +371 67240 689

www.rln.lv

Šī ziņu vēstule ir ZAB RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS publikācija un nav uzskatāma par juridisku padomu vai juridisku atzinumu par jebkādiem tajā minētiem faktiem vai apstākļiem. Mēs esam pielikuši pūles, lai apkopotu un sagatavotu ziņu vēstulē pieejamo informāciju, taču mēs negarantējam informācijas pareizību, pilnību vai aktualitāti. Ziņu vēstules saturs paredzēts vispārīgai informācijai, un mēs iesakām konsultēties ar juristu par Jums aktuālu konkrētu situāciju, precizējot Jūs interesējošos juridiskos jautājumus.